

Sygn. akt **III AUa 1514/14**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 maja 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Ewa Cyran /spr./

Sędziowie: SSA Jolanta Cierpiał

del. SSO Izabela Halik

Protokolant: st. insp. sąd. Dorota Cieślik

po rozpoznaniu w dniu 28 maja 2015 r. w Poznaniu

sprawy **Fabryki (...) sp.z o.o. z siedzibą w P.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

przy udziale zainteresowanych : R. F., K. M., P. P., W. S., P. Z.

o podstawę wymiaru składek

na skutek apelacji **Fabryki (...) sp.z o.o. z siedzibą w P.**

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 11 czerwca 2014 r. sygn. akt VIII U 1573/13

1. o d d a l a apelację;

2. zasądza od odwołującej spółki na rzecz pozwanego kwotę 600 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

del. SSO Izabela Halik	SSA Ewa Cyran	SSA Jolanta Cierpiał
------------------------	---------------	----------------------

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 lutego 2013 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P., działając na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 18 ust. 1, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 205, poz. 1585 ze zm.) i art. 81 ust. 1, ust. 5 i ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2008 r., Nr 164, poz. 1027) stwierdził, iż przychód osiągnięty przez **K. M.** z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek Fabryka (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, chorobowe i wypadkowe, która wynosi kwoty szczegółowo wskazane w decyzji.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy przytoczył treść przepisów stanowiących jej podstawę oraz zapisy Regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych obowiązującego u płatnika składek i wskazał, że płatnik składek dokonał na rzecz K. M. wypłaty kwot: 1.000,04 zł w grudniu 2009 r., 1.047,84 zł w grudniu 2010 r. i 1.093,93 zł w grudniu 2011 r., tytułem częściowego zrefundowania kosztów organizowanego przez pracowników we własnym zakresie wypoczynku.

Tożsame decyzje oparte na tej samej podstawie faktycznej i prawnej organ rentowy wydał w dniu 28 lutego 2013r. w stosunku do :

- **R. F.** - w uzasadnieniu decyzji organ rentowy przytoczył treść przepisów stanowiących jej podstawę oraz zapisy Regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych obowiązującego u płatnika składek i wskazał, że płatnik składek dokonał na rzecz R. F. wypłaty kwoty 1.093,93 zł w grudniu 2011 r., tytułem częściowego zrefundowania kosztów organizowanego przez pracowników we własnym zakresie wypoczynku.

- **P. P.** - w uzasadnieniu decyzji organ rentowy przytoczył treść przepisów stanowiących jej podstawę oraz zapisy Regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych obowiązującego u płatnika składek i wskazał, że płatnik składek dokonał na rzecz P. P. wypłaty kwot: 1.000,04 zł w grudniu 2009 r., 1.047,84 zł w grudniu 2010 r. i 1.093,93 zł w grudniu 2011 r., tytułem częściowego zrefundowania kosztów organizowanego przez pracowników we własnym zakresie wypoczynku.

- **W. S.** - w uzasadnieniu decyzji organ rentowy przytoczył treść przepisów stanowiących jej podstawę oraz zapisy Regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych obowiązującego u płatnika składek i wskazał, że płatnik składek dokonał na rzecz W. S. wypłaty kwot: 1.000,04 zł w grudniu 2009 r., 1.047,84 zł w grudniu 2010 r. i 1.093,93 zł w grudniu 2011 r., tytułem częściowego zrefundowania kosztów organizowanego przez pracowników we własnym zakresie wypoczynku

- **P. Z.** - w uzasadnieniu decyzji organ rentowy przytoczył treść przepisów stanowiących jej podstawę oraz zapisy Regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych obowiązującego u płatnika składek i wskazał, że płatnik składek dokonał na rzecz P. Z. wypłaty kwot: 1.000,04 zł w grudniu 2009 r., 1.047,84 zł w grudniu 2010 r. i 1.093,93 zł w grudniu 2011 r., tytułem częściowego zrefundowania kosztów organizowanego przez pracowników we własnym zakresie wypoczynku.

Od powyższych decyzji odwołanie wywiódł płatnik składek Fabryka (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. wnosząc o ich zmianę w całości i stwierdzenie, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne ubezpieczonych oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych nie obejmuje wypłaconych pracownikom świadczeń pieniężnych z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w latach 2009 - 2011 oraz o zasądzenie od organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pełnomocnik spółki wskazał, iż (...) Komisja Socjalna, nie mając możliwości weryfikacji składanych przez pracowników oświadczeń o dochodzie przypadającym na osobę w rodzinie oraz wobec niechęci pracowników do składania takich oświadczeń odstąpiła od ich zbierania. Dodał, że członkowie Zakładowej Komisji Socjalnej sami będąc członkami załogi znali sytuację socjalną poszczególnych pracowników na podstawie dokumentacji osobowej udostępnionej przez Fabrykę (...) sp. z o.o. oraz rozmów z członkami załogi. Zarzucił organowi rentowemu błędną interpretację art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz. U. 1994 r. nr 43 poz. 163) poprzez przyjęcie, iż spółka nie uwzględniła kryterium socjalnego. Zdaniem strony odwołującej uzależnienie przyznania ulgowych usług i świadczeń oraz wysokości dopłat z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej poszczególnych pracowników spółki nie rodzi po stronie płatnika obowiązku ustalenia dochodu na członka rodziny pracownika. Z uwagi na ogólnikowy charakter użytych w powołanym przepisie kryteriów „socjalnych”, wystarczające było dokonanie podziału pracowników na dwie grupy

socjalne, tj. pracowników będących w lepszej sytuacji majątkowej oraz pracowników będących w gorszej sytuacji majątkowej, przy uwzględnieniu informacji będących w posiadaniu odwołującej.

Sąd Okręgowy połączył sprawy z powyższych odwołań do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia pod sygn. VIII U 1573/13.

Sąd I instancji nie wzywał zainteresowanych do udziału w postępowaniu odrębnymi postanowieniami, bowiem byli oni stroną postępowania administracyjnego przed organem rentowym i adresatami decyzji, stając się automatycznie stroną postępowań odwoławczych.

Sąd Okręgowy Wydział Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu wyrokiem z dnia 11 czerwca 2014r. (sygn. akt.: VIII U 1573 /13):

1. oddalił odwołania

2. zasądził od odwołującej się spółki na rzecz pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. kwotę 300 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny.

Zainteresowany K. M. jest od dnia 1 maja 1998 r. pracownikiem odwołującej, Fabryki (...) sp. z o.o. z siedzibą w P., w latach 2009 - 2011 uprawnionym do korzystania ze świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Zainteresowany R. F. był od dnia 27 stycznia 2011 r. do dnia 28 lutego 2013 r. pracownikiem odwołującej, Fabryki (...) sp. z o.o. z siedzibą w P., będąc w roku 2011 uprawnionym do korzystania ze świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Zainteresowany P. P. jest od dnia 14 lutego 2006 r. pracownikiem odwołującej, Fabryki (...) sp. z o.o. z siedzibą w P., będąc w latach 2009 - 2011 uprawnionym do korzystania ze świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Zainteresowana W. S. jest od dnia 4 czerwca 2007 r. pracownikiem odwołującej, Fabryki (...) sp. z o.o. z siedzibą w P., będąc w latach 2009 -2011 uprawnioną do korzystania ze świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Zainteresowany P. Z. jest od dnia 1 listopada 2007 r. pracownikiem odwołującej, Fabryki (...) sp. z o.o. z siedzibą w P., będąc w latach 2009 - 2011 uprawnionym do korzystania ze świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Zatrudnienie w odwołującej Spółce w latach 2009 -2011 wynosiło około 110-130 osób.

W obowiązującym u odwołującej Regulaminie Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych postanowiono, iż ze środków Funduszu mogą być finansowane między innymi: krajowe i zagraniczne wczasy pracownicze, leczenie sanatoryjne i wczasy profilaktyczne -lecznicze organizowane lub zakupione przez Spółkę oraz indywidualnie przez osobę uprawnioną do korzystania z Funduszu oraz wypoczynek urlopowy organizowany we własnym zakresie (część IV, pkt: 1. 1. i 1.2 Regulaminu).

Przyznanie osobom uprawnionym świadczeń z Funduszu należy do decyzji Zarządu (część VI, pkt 1 Regulaminu). W Regulaminie przewidziano, iż przyznanie usług i świadczeń oraz wysokość dopłaty z Funduszu uzależniona jest od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do tych usług i świadczeń, a także, że podstawę różnicowania świadczeń z Funduszu stanowi dochód przypadający na osobę w rodzinie wykazany w oświadczeniu osoby uprawnionej do korzystania z tego Funduszu, które oświadczenie winno zawierać wszelkie dochody uzyskiwane przez wspólnie zamieszkujące i prowadzące gospodarstwo domowe osoby w rodzinie (część II, pkt 3, część V,

pkt 1 Regulaminu). Do korzystania ze świadczeń z Funduszu mogli korzystać między innymi pracownicy, którzy przepracowali w Fabryce (...) sp. z o.o. w P. okres 1 roku (część III, pkt 1.1 Regulaminu).

W odwołującej Spółce funkcjonuje i funkcjonowała w latach 2009 - 2011 roku Komisja Socjalna, która co roku podejmowała decyzję o podziale środków zgromadzonych na rachunku Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w latach 2009 - 2011 roku, który to podział następował raz w roku, a wypłata środków na rzecz osób uprawnionych, w tym zainteresowanego w latach 2009 - 2011 następowała zawsze w grudniu danego roku. Środki z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych zostały podzielone w ten sposób, że z pracowników uprawnionych do korzystania ze świadczeń z Funduszu, w zainteresowani, w latach 2009 - 2011, otrzymali taką samą kwotę pieniędzy przeznaczoną na częściowe sfinansowanie wypoczynku organizowanego we własnym zakresie, to jest: w grudniu 2009 r. kwotę 1.000,04 zł, w grudniu 2010 r. kwotę 1.047,84 zł, a w 2011 r. kwotę 1.093,93 zł. Świadczenia nie zostały wypłacone jedynie dwóm osobom członkom Zarządu Spółki. Ponadto w roku 2009 wypłacono jednemu pracownikowi częściowe świadczenie tytułem sfinansowania wypoczynku organizowanego we własnym zakresie mimo niespełniania przez niego kryterium pozostawania w zatrudnieniu w spółce przez okres jednego roku. W roku 2010 takiej wypłaty dokonano trzem pracownikom Spółki.

W skład Komisji Socjalnej wchodził: B. K., P. K., A. O.. Członkowie Komisji Socjalnej nie znali szczegółowej sytuacji socjalnej i materialnej poszczególnych pracowników, posiadając jedynie ogólną wiedzę w tym zakresie. Członkowie Komisji Socjalnej nie odbierali oświadczeń od pracowników o wysokości dochodów pracowników w przeliczeniu na jednego członka rodzina pracownika, ustalili iż środki z Funduszu w latach 2009 - 2011 zostaną podzielone w równej wysokości pomiędzy pracowników (poza członkami Zarządu, którzy nie otrzymali świadczeń), tak, by pomiędzy pracownikami nie było niesnasek. Pracownicy nie zgłaszali zastrzeżeń do takiego sposobu rozdysponowania środków Funduszu. Jednocześnie deklarowali niechęć do składania oświadczeń o swojej sytuacji majątkowej.

Na podstawie powyżej przedstawionego stanu faktycznego, Sąd I instancji wydał powyższy wyrok uznając, iż odwołania nie są zasadne.

Sąd Okręgowy argumentował, że w okolicznościach sprawy nie sposób jednak uznać, ażeby świadczenia wypłacone zainteresowanym miały charakter socjalny i tym samym, by można je wyłączyć z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne.

Podnieść bowiem należy, iż brzmienie art. 8 ust. 1 ustawy nie upoważnia do przyznawania świadczeń z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych bez uwzględnienia sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracownika. Przepis ten wyraźnie określa związek pomiędzy wartością przyznawanego świadczenia a łącznie rozpatrywaną sytuacją życiową, rodzinną i materialną osoby uprawnionej. Odwołująca Spółka, wypłacając w latach 2009 -2011 z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych swoim pracownikom, w tym, zainteresowanym, kwoty tytułem częściowej refundacji kosztów wypoczynku organizowanego we własnym zakresie, nie uczyniła zadość wymogom stawianym w przywołanym przepisie oraz Regulaminie. Dokonanie podziału środków z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych „po równo” pomiędzy wszystkich pracowników i niewypłacenie ich dwóm pracownikom (członkom Zarządu) w żadnym stopniu nie oznacza uwzględnienia łącznie, czego wymaga ustawa, jego sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej. Nie jest to też, wbrew twierdzeniom odwołującej, dokonanie podziału pracowników na dwie grupy ze względu na ich sytuację socjalną. Zaakceptowanie takiego poglądu oznaczałoby bowiem uznanie, że wszyscy pracownicy, a zatem ponad 100 osób, którzy uzyskali świadczenia z Funduszu w latach 2009 - 2011 w takiej samej wysokości znajdują się w identycznej sytuacji materialnej, socjalnej, rodzinnej, co w oczywisty sposób nie może odpowiadać rzeczywistości. Nie ma również znaczenia to, że łącznie czterem osobom w latach 2009 - 2010 wypłacono świadczenia w zmniejszonej wysokości, bowiem po pierwsze osoby te nie powinny w ogóle ich uzyskać, a po wtóre zmniejszenie to wynikało z nieprzepracowania przez nich jednego roku w Spółce, a zatem nie ma nic wspólnego kryterium socjalnym. Przede wszystkim jednak odwołująca w żaden sposób nie analizowała i nie uwzględniała tego, przyznając świadczenia, ile osób prowadzi z zainteresowanymi gospodarstwo domowe, ile osób pozostaje na ich utrzymaniu, jaki jest ich majątek, jakie osiągają dodatkowe dochody, czy i w jakiej wysokości dochody osiągają pozostali członkowie ich rodzin, czy korzystają z pomocy socjalnej, jakie są ich koszty utrzymania.

Tym samym, trudno uznać, że dokonanie wypłaty wszystkim uprawnionym, w tym zainteresowanym takich samych kwot z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych oznaczało, iż świadczenia te miały charakter socjalny. Także fakt, iż czterem pracownikom wypłacono niższe kwoty nie ma znaczenia w sprawie, bowiem, jak już wyżej wskazano, pracownicy ci nie powinni byli w ogóle świadczeń z Funduszu, a ich wypłata w zmniejszonej wysokości związana była z nieprzepracowaniem roku w Spółce. Także niewypłacenie świadczeń członkom zarządu (dwóm osobom) w żadnym razie nie oznacza, iż Spółka dokonała podziału pracowników i dwie grupy według kryterium socjalnego, o czym już była mowa powyżej. Takie rozróżnienie pracowników Spółki może być jedynie uznane za iluzoryczne uwzględnienie kryteriów wymaganych przez ustawę i Regulamin i ewentualnie oznaczać może, iż osoby które uzyskały najwyższe wynagrodzenie w Spółce nie uzyskały świadczeń, co także nie oznacza, uwzględniono okoliczności, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy.

Uwzględniając powyższe rozważania, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. i powołanych przepisów prawa materialnego, oddalił odwołanie Fabryki (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. jako bezzasadne, orzekając, jak w punkcie 1 wyroku.

Wyrok ten w całości apelacją zaskarżył odwołujący płatnik Fabryka (...) Sp. z o.o. zarzucając:

a) naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233 § 1 i 2 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, w szczególności zeznań świadków oraz członka zarządu powoda - A. P., i w konsekwencji wyprowadzenie z zeznań wyżej wymienionych osób wniosków z nich niewynikających, tj. że powód przyznając pracownikom świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych (dalej: „ZFŚS” lub Fundusz) nie zastosował kryterium socjalnego;

b) naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez:

- błędną wykładnię art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz.U. z 1996 roku, Nr 70, poz. 335, z późn. zm.), a w konsekwencji uznanie, że wypłaty z Funduszu dokonywane przez powoda na rzecz jego pracowników, w tym zainteresowanych K. M., R. F., P. P., W. S. oraz P. Z., nie zostały dokonane w oparciu o kryterium socjalne,

- niezastosowanie w sprawie art. 21 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z § 2 ust. 1 pkt. 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, zgodnie z którymi to przepisami podstawy wymiaru składek nie stanowią przychody pracowników w postaci świadczeń finansowanych ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach ZFŚS,

- niewłaściwe zastosowanie w sprawie art. 18 ust. 1 i art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych wobec treści § 2 ust. 1 pkt. 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, a w konsekwencji uznanie, że wypłacone przez powoda kwoty w ramach ZFŚS winny stanowić podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne,

- niewłaściwe zastosowanie w sprawie art. 81 ust. 1, 5 i 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych wobec treści § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, a w konsekwencji uznanie, że wypłacone przez powoda kwoty w ramach ZFŚS winny stanowić podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne,

- niewłaściwe zastosowanie w sprawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 13 lipca 2006 roku o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy wobec treści § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek

na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, a w konsekwencji uznanie, że wypłacone przez powoda kwoty w ramach ZFŚS winny stanowić podstawę wymiaru składek na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych,

- niewłaściwe zastosowanie w sprawie art. 104 ust. 1 pkt 1 lit. a) oraz art. 104b ust. 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wobec treści § 2 ust. 1 pkt. 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, a w konsekwencji uznanie, że wypłacone przez powoda kwoty w ramach ZFŚS winny stanowić podstawę wymiaru składek na Fundusz Pracy.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w związku z art. 368 § 1 pkt. 5 k.p.c. apelujący wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołań powoda, a w konsekwencji zmianę zaskarżonych decyzji ZUS w całości poprzez stwierdzenie, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, wypadkowe, chorobowe oraz zdrowotne zainteresowanych, jak również składek na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Pracy, nie obejmuje wypłaconych zainteresowanemu świadczeń pieniężnych ze środków ZFŚS w latach 2009-2011,

- zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja okazała się bezzasadna.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I Instancji przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, a zebrany materiał poddał wszechstronnej ocenie z zachowaniem granic swobodnej oceny dowodów przewidzianej przez art. 233 § 1 k.p.c. Na tej podstawie Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne i rozważania prawne, które tutejszy Sąd w pełni podziela i przyjmuje za własne bez potrzeby ponownego ich przytaczania. W świetle powyższego zarzuty apelacji nie mogły prowadzić do zmiany bądź uchylecia zaskarżonego wyroku.

Istota sporu w analizowanej sprawie sprowadzała się do rozstrzygnięcia czy kwoty świadczeń wypłaconych zainteresowanemu w wysokości i za okresy podane w zaskarżonej decyzji można zaliczyć do świadczeń socjalnych w myśl § 2 ust. 1 pkt. 19 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne.

Artykuł 18 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 1998 r. nr 137 poz.887 z późn. zm) stanowi, iż podstawą wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe pracowników, jest przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Szczegółowe zasady ustalania podstawy wymiaru składek, z uwzględnieniem ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach społecznych oraz wyłączenia z podstawy wymiaru składek niektórych rodzajów przychodów zostały określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 19 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. 1998 r. nr 161 poz. 1106).

Przychodem ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej oraz spółdzielczego stosunku pracy zgodnie z art. 12 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych są wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry

ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych.

Zważyć jednak należy, iż kwoty uzyskane przez pracowników z funduszu świadczeń socjalnych, pomimo tego, że mieszczą się w ogólnej definicji przychodu, nie stanowią podstawy wymiaru składek na podstawie § 2 ust 1 pkt 19 cyt. wyżej rozporządzenia w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Zgodnie z treścią art. 2 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz.U. 1996 nr 70 poz. 335 ze zm.) użyte w ustawie określenie działalność socjalna oznacza: usługi świadczone przez pracodawców na rzecz różnych form wypoczynku, działalności kulturalno-oświatowej, sportowo-rekreacyjnej, opieki nad dziećmi w żłobkach, przedszkolach oraz innych formach wychowania przedszkolnego, udzielanie pomocy materialnej - rzeczowej lub finansowej, a także zwrotnej lub bezzwrotnej pomocy na cele mieszkaniowe na warunkach określonych umową,

Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz.U. 1996 nr 70 poz. 335 ze zm.) przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu.

Wskazać należy, iż to pracodawca gospodaruje środkami funduszu, dokonuje podziału środków funduszu na poszczególne rodzaje działalności socjalnej i przyznaje poszczególnym uprawnionym świadczenia finansowane z funduszu na zasadach określonych w regulaminie zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Z funduszu mogą być finansowane tylko te rodzaje działalności socjalnej, które są objęte ustawową definicją pojęcia „działalność socjalna”. Swoboda regulacji w regulaminie zasad przyznawania indywidualnych świadczeń jest ograniczona ustanowioną przez ustawodawcę w art. 8 ust. 1 cyt. ustawy ogólną zasadą, że przyznawanie tych świadczeń ma być uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu.

Przy ocenie sytuacji materialnej pracownika należy więc brać pod uwagę dochody pracownika osiągnięte poza zakładem pracy, a także dochody członków rodziny, pozostających we wspólnym gospodarstwie z pracownikiem.

Fundusz świadczeń socjalnych jest instytucją prawną, która ma łagodzić różnice w poziomie życia pracowników i ich rodzin. Jest on wyrazem funkcji społecznej zakładu pracy, zaś jego adresatami są zwłaszcza rodziny o najniższych dochodach.

Stanowisko takie znajduje potwierdzenie w orzecznictwie Sądu Najwyższego np. w wyroku z dnia 16 września 2009r. sygn. akt I UK 121/09 cyt.: „2. Przyznawanie ulgowych świadczeń i wysokość dopłat z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych powinny być uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby korzystającej z funduszu. Nie ma w tym zakresie wyjątków. Nawet regulamin zakładowego funduszu świadczeń socjalnych nie może zmienić tej zasady”.

Art. 8 ust. 1 cyt. ustawy, wyraźnie powiązał zasady korzystania z ulgowych usług i świadczeń z sytuacją życiową, rodzinną i materialną osób uprawnionych. Jest to tzw. kryterium socjalne, którego przyjęcie przez ustawodawcę prowadzi do wniosku, że jest wykluczone przyznawanie ulgowych usług i świadczeń z Funduszu ogółowi zatrudnionych w tej samej wysokości, według zasady "każdemu po równo". Doświadczenie życiowe pokazuje zarazem, że jest mało prawdopodobne, by dwie osoby uprawnione pozostawały w jednakowej sytuacji materialnej, życiowej i rodzinnej, a tylko taka (lub bardzo zbliżona) pozwalałaby na przyznanie świadczeń w tej samej wysokości. Tym bardziej więc możliwość taką należy wyłączyć, gdy uprawnionymi jest kilka, kilkanaście czy kilkadziesiąt osób. Sprzeczne z ustawą jest więc wydatkowanie środków funduszu niezgodnie z zasadą ich przyznawania według kryterium socjalnego, to jest kryterium uzależniającego przyznawanie ulgowych usług i świadczeń wyłącznie od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu (por. wyrok Sądu Najwyższego wraz z uzasadnieniem z dnia 20 sierpnia 2001 r., I PKN 579/00, OSNP 2003 nr 14, poz. 331).

Sąd Apelacyjny podziela wywody poczynione przez Sąd Najwyższy w przytoczonych orzeczeniach i ich uzasadnieniach.

W przedmiotowej sprawie bezsporne jest, że świadczenia z tytułu częściowej refundacji kosztów urlopowego wypoczynku wypłacone były zainteresowanym bez oceny sytuacji materialnej i życiowej a więc wbrew zasadzie wynikającej z art. 8 ust. 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Oznacza to, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych prawidłowo świadczenie to uznał za przychód.

Zważyć w tym miejscu należy, iż art. 8 ust. 1 cyt. ustawy, wyraźnie powiązał zasady korzystania z ulgowych usług i świadczeń z sytuacją życiową, rodzinną i materialną osób uprawnionych. Podkreślić trzeba, że zasada wyrażona w art. 8 ust. 1 ustawy z 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, wyraża się w związku pomiędzy wartością przyznawanego świadczenia, a łącznie rozpatrywaną, sytuacją życiową, rodzinną i materialną osoby uprawnionej. Im sytuacja osoby uprawnionej jest gorsza, tym wyższe przysługuje jej świadczenie. O spełnieniu kryterium socjalnego nie może być mowy bez indywidualnej analizy sytuacji każdej uprawnionej do skorzystania z funduszu osoby. Fundusz świadczeń socjalnych jest instytucją prawną, która ma łagodzić różnice w poziomie życia pracowników i ich rodzin. Jest on wyrazem funkcji społecznej zakładu pracy, zaś jego adresatami są rodziny (a nie tylko pracownicy) o najniższych dochodach. Nadto istotne jest także ustalenie takich progów dostępności świadczeń, jak i takie zróżnicowanie ich wysokości aby urzeczywistnić ustawowy cel Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych tj. niwelowanie różnic w poziomie życia pracowników.

Odwołujący pracodawca w analizowanej sprawie winien był dokonać analizy sytuacji życiowej, materialnej i osobistej pracowników przed przyznaniem świadczenia z tytułu dopłaty do wypoczynku. Nie musi to przy tym wiązać się z podejmowaniem nadzwyczajnych działań ze strony pracodawcy, generowaniem dodatkowych sił i środków. Zdaniem Sądu Apelacyjnego wystarczające byłoby złożenie przez każdego pracownika oświadczenia o wysokości dochodu na jednego członka rodziny ze wskazaniem ile osób i w jakim wieku składa się na rodzinę pracownika. Taka informacja ujmowałaby w istocie nie tylko dochody pracownika osiągnięte u odwołującego, ale także dochody pracownika osiągnięte poza zakładem pracy, a także dochody członków rodziny, pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym z pracownikiem. Powyższe obrazuje zarówno sytuację osobistą, rodzinną jak i materialną, jak tego wymaga ustawa. Stanowisko takie jest prezentowane zarówno w orzecznictwie Sądu Najwyższego jak i literaturze przedmiotu.

Oparcie kryterium dostępności świadczeń z tytułu dopłaty do wypoczynku według zasady „wszystkim po równo” i niewypłacenie świadczeń członkom zarządu spółki nie spełnia wymogu badania sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej w szczególności na tle sytuacji życiowej innych pracowników uprawnionych do świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

W tej sytuacji przychód osiągnięty przez zainteresowanych szczegółowo określony w zaskarżonej decyzji stanowi podstawę wymiaru składek w myśl art. 18 ust. 1 ustawy z 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z § 1 rozporządzenia z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe (Dz. U. Nr 161, poz. 1106).

Mając na uwadze powyższe ustalenia faktyczne i rozważania prawne, Sąd Apelacyjny w Poznaniu, Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych uznał, że złożona apelacja jest bezzasadna i na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł o jej oddaleniu.

Orzeczenie o kosztach zawarte w punkcie 2 wyroku znajduje swoje uzasadnienie w treści art. 98 i art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 12 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. (Dz. U. z dnia 3 października 2002 r.) w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

del. SSO Izabela Halik	SSA Ewa Cyran	SSA Jolanta Cierpiał
------------------------	---------------	----------------------